

Sygn. akt VII U 591/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: Małgorzata Nakielska

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. w Warszawie

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o przyznanie renty rodzinnej

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 3 stycznia 2017 r. znak: (...) oraz od decyzji z dnia 8 maja 2017 r. znak: (...)

oddala odwołania.

UZASADNIENIE

M. K. działająca jako przedstawiciel prawny W. K. i J. K. w dniu 9 lutego 2017 r. złożyła odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, od decyzji ww. organu rentowego z dnia 3 stycznia 2017 r., znak: (...). Odwołująca wniosła o zmianę przedmiotowej decyzji poprzez przyznanie prawa do renty rodzinnej dla jej dzieci. Ubezpieczona uzasadniając swoje stanowisko podniosła, że jej zmarły mąż zmagał się z długoletnią chorobą alkoholową oraz chorobą psychiczną, co wpłynęło na możliwość podjęcia przez niego pracy zarobkowej. Ponadto odwołująca wniosła o zaliczenie do stażu pracy zmarłego okresu jego pracy w (...) od dnia 16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. (k. 2-3 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 maja 2017 r. wniósł o jego oddalenie. W ocenie organu rentowego w oparciu o dokumentację dołączoną do odwołania, zmarły Z. K. uzyskał potwierdzenie ubezpieczenia w okresie od dnia 16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. Oddział ustalił, że Z. K. posiadałby wymagany okres składkowy i nieskładkowy w wypadku powstania niezdolności do pracy na dzień 1 listopada 2014 r. Jednak lekarz orzecznik w dniu 12 kwietnia 2017 r. na podstawie dostępnej dokumentacji medycznej orzeczeniem z dnia 12 kwietnia 2017 r. rozpoznał jako chorobę zasadniczą zaburzenia adaptacyjne i ustalił, że całkowita niezdolność do pracy powstała w dniu 20 września 2016 r. i nie istniała w dniu 1 listopada 2014 r. Z ostrożności procesowej organ rentowy wniósł o odrzucenie odwołania na podstawie art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. w wypadku kwestionowania przez odwołującą ustaleń lekarza orzecznika co do daty powstania niezdolności do pracy (k. 7-8 a. s.).

Odwołująca na rozprawie w dniu 6 września 2017 r. rozszerzyła odwołanie również na decyzję organu rentowego z dnia 8 maja 2017 r. (k. 17 a. r.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. w dniu 21 listopada 2016 r. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wniosek o rentę rodzinną dla swoich małoletnich dzieci W. K. i J. K. (k. 1 a. r.).

Zgodnie z odpisem skróconym aktu urodzenia z dnia 16 sierpnia 1999 r., W. K. urodziła się w dniu (...) jako córka odwołującej i zmarłego Z. K. (k. 15 a. r.).

Zgodnie z odpisem skróconym aktu urodzenia z dnia 30 stycznia 2008 r., J. K. urodził się w dniu (...) jako syn odwołującej i zmarłego Z. K. (k. 14 a. r.).

Zgodnie z odpisem skróconym aktu zgonu, Z. K. zmarł 3 listopada 2016 r. (k. 16 a. r.).

Z. K. odbywał czynną służbę wojskową od dnia 26 października 1983 r. do dnia 19 października 1985 r. (k. 22-23 a. r.).

Z. K. był zatrudniony:

- od dnia 18 listopada 1985 r. do dnia 31 maja 1990 r. w Spółdzielni (...) (k. 24 a. r.);

- od dnia 1 lutego 1991 r. do dnia 31 stycznia 1993 r. w (...) (k. 26 a. r.);

- od dnia 1 lutego 1993 r. do dnia 30 września 1993 r. w (...) (k. 28 a. r.);

- od dnia 16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. w (...) (k. 27 a. r.);

- od dnia 6 lutego 1995 r. do dnia 17 października 2005 r. w (...) (k. 31 a. r.);

- od dnia 23 maja 2006 r. do dnia 31 sierpnia 2009 r. w (...) (k. 34 a. r.).

Z. K. pobierał zasiłek w Powiatowym Urzędzie Pracy będąc zarejestrowany jako bezrobotny :

- od dnia 14 czerwca 1990 r. do dnia 13 sierpnia 1990 r. (k. 25 a. r.);

- od dnia 5 października 1993 r. do dnia 15 maja 1994 r. (k. 29 a. r.);

- od dnia 3 grudnia 1994 r. do dnia 5 lutego 1995 r. (k. 29 a. r.);

- od dnia 18 stycznia 2006 r. do dnia 18 kwietnia 2006 r. (k. 30 i 33 a. r.);

- od dnia 29 września 2009 r. do dnia 28 marca 2010 r. (k. 30 i 33 a. r.).

Po rozpoznaniu przedmiotowego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wydał zaskarżoną decyzję z dnia 3 stycznia 2017 r., znak: (...), zgodnie

z którą odmówił odwołującej prawa do przyznania renty rodzinnej po zmarłym Z. K. dla ich małoletnich dzieci W. K. i J. K.. Organ rentowy uznał,

że zmarły legitymował się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 24 lat,

10 miesięcy i 27 dni. Oddział nie uwzględnił min. okresu zatrudnienia w (...) od dnia

16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r., ponieważ płatnik składek zatrudniał pracowników do dnia 30 kwietnia 1993 r. Organ rentowy stwierdził, że renta rodzinna

po zmarłym nie przysługuje ubezpieczonej, ponieważ nie został udokumentowany

co najmniej 5-cio letni okres składkowy i nieskładkowy w ostatnim dziesięcioleciu przed datą zgonu, który nastąpił dodatkowo po upływie 18-tu miesięcy od ustania ubezpieczenia (k. 55 a. r.).

Zgodnie z deklaracją podatkową zmarły Z. K. za okres zatrudnienia w (...) od dnia 16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. osiągnął dochód w wysokości 21457900 złotych (k. 4-5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. w piśmie z dnia 21 lutego 2017 r. uznał, że zmarły podlegał ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie czasu od dnia 16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. (k. 58 a. r.).

Zgodnie z orzeczeniem z dnia 12 kwietnia 2017 r. lekarza orzecznika ZUS, Z. K. został uznany za trwale całkowicie niezdolnego do pracy od dnia 20 września 2016 r. (k. 70 a. r.).

Kolejną zaskarżoną decyzją z dnia 8 maja 2017 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. ponownie odmówił odwołującej prawa do wnioskowanego świadczenia. Na podstawie dokumentów zalegających w aktach rentowych Oddział uznał, że zmarły udowodnił wymiar 25 lat, 5 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Z uwagi na orzeczenie z dnia 12 kwietnia 2017 r., zgodnie z którym zmarły został uznany za całkowicie i trwale niezdolnego do pracy od dnia 20 września 2016 r., w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem powstania niezdolności do pracy udokumentował jedynie 3 lata, 5 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem zgonu, jedynie 3 lata, 4 miesiące i 1 dzień okresów składkowych i nieskładkowych, zamiast wymaganych 5-ciu lat (k. 73 a. r.).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sądowych oraz rentowych. Treść ww. dokumentów nie była kwestionowana przez strony postępowania, toteż Sąd uznał je za wiarygodne i odpowiadające rzeczywistości. Odwołująca jedynie kwestionowała zasadność nieuwzględnienia do okresów składkowych i nieskładkowych zmarłego zatrudnienia w (...) od dnia 16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. Jednakże organ rentowy wydając kolejną decyzję uwzględnił ww. okres na podstawie załączonej do odwołania deklaracji PIT-11.

Mając na uwadze tak ustalony stan faktyczny, Sąd miał wystarczające podstawy do wydania orzeczenia w niniejszej sprawie.

Sąd zważył co następuje:

Odwołania M. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 3 stycznia 2017 r., znak: (...) oraz z dnia 8 maja 2017 r., znak: (...) są niezasadnie i podlegają oddaleniu.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016, poz. 887 j.t.), zwanej dalej „ustawą”, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

W myśl art. 66 ustawy, renta rodzinna przysługuje także uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci pobierała zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. W takim przypadku przyjmuje się, że osoba zmarła spełniała warunki do uzyskania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Na podstawie art. 57 ust. 1 i 2 ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

W rozumieniu art. 58 ust. 1 i 2 ustawy, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

1. 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
2. 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
3. 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
4. 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
5. 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii, czy dzieci M. K. uzyskały prawo do pobierania renty rodzinnej w związku ze śmiercią ich ojca w dniu 3 listopada 2016 r.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego, „renta rodzinna ma charakter pochodny (wtórny), przez co rozumie się, że jest to świadczenie, które przysługuje w miejsce świadczenia pobieranego przez zmarłego żywiciela rodziny, względnie przyznawanego

w przypadku spełniania warunków do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych. Uprawniony członek rodziny nie nabywa samodzielnie prawa do renty rodzinnej jako odrębnego świadczenia, ale nabywa je niejako po zmarłym, wstępuje w prawo, które wcześniej przysługiwało zmarłemu żywicielowi. W przypadku gdy zmarły pobierał emeryturę lub rentę, renta rodzinna zastępuje niejako pobierane świadczenia, a jeśli żywiciel był czynny zawodowo, to należy ustalić jego prawo do tych świadczeń. Renta rodzinna przysługuje zarówno w przypadku, gdy żywiciel miał ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, jak i wówczas, gdy jedynie spełniał warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 maja 2015 r., sygn. akt III AUa 229/15) Wskazane powyżej przepisy prawne nakreślone ustawą

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również orzeczenie Sądu Apelacyjnego wyraźnie determinują przesłanki, które trzeba spełnić, aby uzyskać prawo

do renty rodzinnej po zmarłym członku rodziny. Dzieci odwołującej po zmarłym ojcu Z. K. zaliczały się do kręgów osób mogących ubiegać się zgodnie z ustawą

o przedmiotowe świadczenie. Jednak zgodnie z przepisami art. 65 i 66 ustawy, aby nabyć prawo do renty rodzinnej, zmarły musiałby w chwili śmierci mieć ustalone prawo do emerytury lub renty albo spełniać warunki do pobierania tych świadczeń lub też pobierać zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. Osoba uprawniona do świadczenia w postaci renty rodzinnej musi spełniać wszystkie przesłanki kumulatywnie.

Sąd zważył, że z dokumentów znajdujących się w aktach rentowych nie wynika, aby zmarły Z. K. miał ustalone prawo lub też spełniałby warunki do pobierania świadczenia wypłacanego przez organ rentowy. Tym niemniej na potrzeby postępowania wyjaśniającego, lekarz orzecznika ZUS uznał zmarłego za trwale i całkowicie niezdolnego do pracy od dnia 20 września 2016 r., czym wypełniono treść art. 57 ust. 1 ustawy. Z uwagi na legitymowanie się przez Z. K. ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, zostały spełnione przesłanki zawarte w art. 57 ust. 3 ustawy. Jednakże zmarły pomimo wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, nie spełnił wszystkich warunków do przyznania prawa dla małoletnich dzieci renty rodzinnej. Należy zauważyć, że ustawa uzależnia przyznanie przedmiotowego świadczenia również od legitymowania się 5-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, który powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Sąd zważył, że zgodnie z prawidłowymi ustaleniami organu rentowego, zmarły w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem powstania niezdolności do pracy udokumentował 3 lata, 5 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem zgonu, 3 lata, 4 miesiące i 1 dzień okresów składkowych i nieskładkowych. Zatem Sąd doszedł do przekonania, że zmarły nie spełnił jednej z obligatoryjnych przesłanek, od których uzależnione jest prawo do uzyskania renty rodzinnej przez małoletnie dzieci.

Na marginesie rozważań prawnych w ocenie Sądu kwestie związane z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy zmarłego ustalonej na dzień 20 września 2016 r. nie stanowiły przedmiotu sporu w niniejszej sprawie. Należy wskazać, że ubezpieczona nie złożyła sprzeciwu i nie wnosila o ponowne zbadanie sprawy przez Komisję Lekarską ZUS. Ponadto zgodnie z zarzutami zawartymi w odwołaniu, organ rentowy uznając je za zasadne, doliczył do stażu pracy zmarłego okres sporny wynikający z zatrudnienia w (...) od dnia 16 maja 1994 r. do dnia 30 listopada 1994 r. Jednakże Sąd zważył, że powyższe nie spowodowało możliwości przyznania prawa małoletnim dzieciom ubezpieczonej do pobierania renty rodzinnej po zmarłym ojcu Z. K..

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie: (...)

(...)